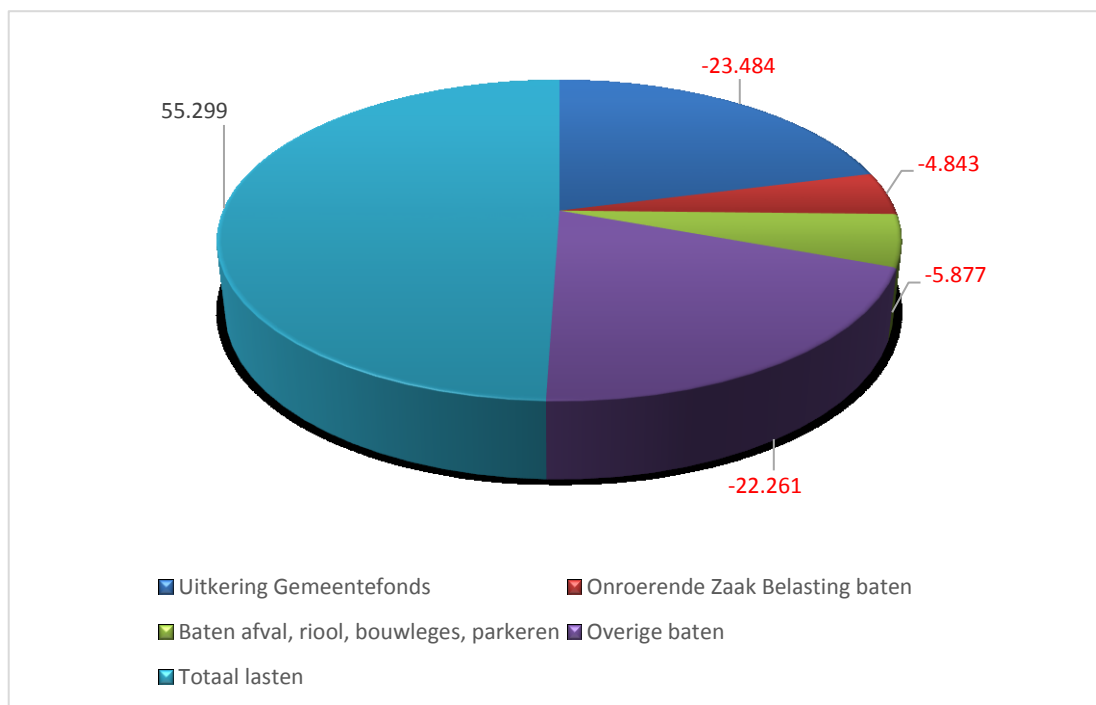

3.2 Huidig financieel perspectief: dekkingsplan

Totaaloverzicht begroting

De Begroting 2017 laat een overschot van € 1.166.000 zien. De financiële opbouw van deze begroting in baten en lasten is als volgt (bedragen x € 1.000):

Dekkingsplan Begroting 2017 - 2020

(bedragen x € 1.000, minteken is voordelig)

	2017	2018	2019	2020	Cum.
<i>'Staannde begroting'</i>					
Begroting 2016: saldi meerjarenperspectief	-109	-101	-115	-115	-439
Mutaties Perspectiefnota 2017, excl. amendement	210	40	34	34	317
<i>Subtotaal 'staande begroting'</i>	101	-61	-81	-81	-122
Structurele effecten Najaarsrapportage 2016	25	25	25	25	100
<i>Vertrekpunt Begroting 2017 (A)</i>	126	-36	-56	-56	-22
<i>Ontwikkelingen na Perspectiefnota 2017</i>					
Effecten Meicirculaire	132	71	252	498	953
Lagere afvalstoffenheffing a.g.v. gewijzigde overheadtoerekening BBV	131	131	131	131	524
Voorbeslag voordeel Septembercirculaire	0	-100	-212	-212	-524
Onhaalbare bezuinigingen	150	0	0	0	150
<i>Subtotaal ontwikkelingen na Perspectiefnota (B)</i>	413	102	171	417	1.103
<i>Nieuw beleid</i>					
Aanpassing Woonomgeving i.v.m. brandweerkazerne	0	70	70	70	210
<i>Subtotaal nieuw beleid (C)</i>	0	70	70	70	210
Totaal opgave dekkingsplan (D = A + B + C)	539	136	185	431	1.291

Dekking	2017	2018	2019	2020	Cum.
Kostendekkend maken leges	-160	-160	-160	-160	-640
Verhoging OZB woningen	-317	-665	-780	-898	-2.660
Verhoging OZB niet-woningen	-40	-81	-124	-167	-412
<i>Subtotaal lastenverzwaringen (E)</i>	<i>-517</i>	<i>-906</i>	<i>-1.064</i>	<i>-1.226</i>	<i>-3.712</i>
Welzijn en zorg exclusief Sociaal Domein	-213	-213	-213	-213	-851
Loslaten koppeling inkomsten/uitgaven Soc. Domein	-347	-412	-398	-329	-1.486
Maatregel 1 voor 1% korting op alle budgetten: bezuiniging op nominale ontwikkeling	-120	-120	-120	-120	-480
Maatregel 2 voor 1% korting op alle budgetten: schrappen uit de volgende budgetten:					
• Abonnementen	-5	-5	-5	-5	-20
• Zorg	-25	-25	-25	-25	-100
• Openluchtrecreatie en Toerisme	-10	-10	-10	-10	-38
• Parkeervoorzieningen	-23	-23	-23	-23	-92
• Landschapsbeheer	-15	-15	-15	-15	-60
• Rentekosten	-22	-22	-22	-22	-90
Investeringscreening	-146	-57	-25	-19	-246
Schrappen bijdrage muziekonderwijs	0	-4	-4	-4	-12
Schrappen specifiek onderwijsbeleid	0	-8	-8	-8	-23
Schrappen schoollogopedie	0	-8	-8	-8	-23
Vrijkomende ruimte krimpende bibliotheek verhuren	0	-25	0	0	-25
Huurvergoeding culturele raad afbouwen	0	-20	0	0	-20
Huurvergoeding Thalia stoppen	0	-16	0	0	-16
Stelpost "operatie CKC/'t Clockhuys"	0	0	-80	-100	-180
Aanvullende bezuiniging Torion en maatsch. werk	0	-100	-100	-100	-300
Verminderen subsidies Ondernemersfonds / Dorpsfonds	0	-30	-30	-30	-90
Stopzetten subsidie zwembad	0	-138	-138	-138	-414
Incidentele subsidies sport, welzijn en cultuur volledig afschaffen	-8	-8	-8	-8	-32
Stoppen huurvergoeding Speel-o-Theek in brede school Octopus	0	-10	-10	-10	-30
<i>Subtotaal bezuinigingen (F)</i>	<i>-934</i>	<i>-1.268</i>	<i>-1.241</i>	<i>-1.186</i>	<i>-4.629</i>
Areaaluitbreiding	-200	-200	-200	-200	-800
Rentevoordeel op nieuw aan te trekken leningen	-10	-10	-10	-10	-40
<i>Subtotaal overige effecten (G)</i>	<i>-210</i>	<i>-210</i>	<i>-210</i>	<i>-210</i>	<i>-840</i>
Verminderen onderzoeken Rekenkamer	-20	-20	-20	-20	-80
Verminderen formatie griffie	-25	-25	-25	-25	-100
<i>Subtotaal suggesties aan de raad (H)</i>	<i>-45</i>	<i>-45</i>	<i>-45</i>	<i>-45</i>	<i>-180</i>
<i>Subtotaal dekking (I = E + F + G + H)</i>	<i>-1.705</i>	<i>-2.429</i>	<i>-2.559</i>	<i>-2.667</i>	<i>-9.361</i>
Nieuw saldo Begroting 2017 (= D + I)	<i>-1.166</i>	<i>-2.294</i>	<i>-2.374</i>	<i>-2.236</i>	<i>-8.070</i>
<i>Ter vergelijking: begrotingssaldo amendement Financieel kader Perspectiefnota 2017</i>	<i>-790</i>	<i>-2.075</i>	<i>-2.415</i>	<i>-2.785</i>	<i>-8.065</i>

Toelichting op het dekkingsplan

Toelichting op de voorgestelde dekkingsmaatregelen

Kostendekkend maken leges

Het met ingang van 2017 gaan verwerken van de btw op de rioolinvesteringen in het tarief van het rioolrecht levert met ingang van 2017 naar verwachting een structureel voordeel op van € 160.000.

Verhoging OZB woningen

De extra opbrengsten van € 317.000 in 2017, oplopend tot € 898.000 in 2020, zijn in te vullen met een tariefsverhoging van 7,9% in 2017 en een verder oplopend tarief in de jaren vanaf 2018.

Verhoging OZB niet-woningen

De extra opbrengsten van € 40.000 in 2017, oplopend tot € 170.000 in 2020, zijn in te vullen met een tariefsverhoging van 4,9% in 2017 en een verder oplopend tarief in de jaren vanaf 2018.

Welzijn en zorg, excl. Sociaal Domein

Bij welzijn en zorg zien wij de volgende bezuinigingsmogelijkheden:

- Collectief vervoer € 10.000 structureel met ingang van 2016.
- Individueel vervoer € 2.800 structureel met ingang van 2016.
- Wet kinderopvang € 10.000 **incidenteel in 2016**.
- Huishoudelijke verzorging, ingeschat op € 200.000 structureel vanaf 2016. Dit is haalbaar, gezien de uitkomsten van alle herindicaties van “bestaande gevallen”. De herindicaties, waartegen weinig bezwaren zijn ingediend, leiden tot veel lagere volumes van de huishoudelijke verzorging.

Vanaf 2017 gaat het dus om een totale **structurele besparing van € 212.800** per jaar.

Loslaten koppeling tussen uitgaven en inkomsten Sociaal Domein

Sinds de invoering van de nieuwe taken in het Sociaal Domein hanteren wij het door de raad vastgestelde uitgangspunt dat de kostenbudgetten in het Sociaal Domein even hoog zijn als de inkomsten, dat wil zeggen de integratie-uitkering Sociaal Domein die wij ontvangen via het Gemeentefonds. Om de volgende redenen stellen wij voor de koppeling af te schaffen:

- Principeel dienen kostenbudgetten gebaseerd te zijn op een voorcalculatie van de kosten die gebaseerd is op hoeveelheden en prijzen: de verwachte aantallen “verrichtingen” x de prijs per verrichting ($P \times Q$) en niet op inkomstenposten.
- Wij ontvangen de inkomsten via het Gemeentefonds. Daarmee zijn de inkomsten vrij besteedbaar en niet geoormerkt (door het Rijk). Door het geld zelf te oormerken, beperken wij ons in onze eigen (financiële) flexibiliteit.
- Doordat de inkomsten per circulaire omhoog en omlaag kunnen gaan, schieten de kostenbudgetten ook omhoog en omlaag. Dat bemoeilijkt de sturing op de budgetten.
- De nieuwe taken in het Sociaal Domein zijn verweven met taken die wij al hadden (zoals de huishoudelijke verzorging en de participatie). Om die reden zullen oude en nieuwe taken steeds meer geïntegreerd worden uitgevoerd. Daardoor kunnen de kostenbudgetten van oude en nieuwe taken niet altijd meer gescheiden worden. Daar komt bij dat wij voor de oude taken ook geen koppeling tussen kostenbudgetten en inkomsten hadden. Zo ontvangen wij voor de huishoudelijke verzorging via de integratie-uitkering WMO geld in het Gemeentefonds, maar de kostenbudgetten staan daar los van (en worden berekend op basis van $P \times Q$).

- De koppeling leidt tot ongewenste 'potjesvorming'. Doordat wij de inkomsten als gemeente zelf geormerkt hebben, hebben wij het geld dat wij in 2015 overhielden in het Sociaal Domein (€ 0,6 miljoen) moeten storten in de bestemmingsreserve Sociaal Domein, waardoor die inmiddels is opgelopen tot € 0,7 miljoen. Dit terwijl een element in ons financieel beleid (vastgelegd in motie Aanvullende kaderstelling Perspectiefnota van 20 juni 2016) het vergroten van de Algemene Reserve is.
- Een pragmatische reden is dat wij via de meicirculaire 2016 extra inkomsten voor het Sociaal Domein in het Gemeentefonds toegekend hebben gekregen. Conform ons uitgangspunt zijn wij er in onze B&W-advisering (en in raadsbericht 2016-32) vanuit gegaan dat de kostenbudgetten met hetzelfde bedrag zouden worden opgehoogd. Aangezien de budgetten in het Sociaal Domein de komende jaren flink dalen, zijn wij volop bezig met de invulling daarvan. Daarom is het niet wenselijk de kostenbudgetten op dit moment weer te verhogen.

Loslaten van de koppeling tussen kostenbudgetten en inkomsten leidt er toe dat wij de inkomstenverhoging Sociaal Domein uit de meicirculaire kunnen inzetten voor het verbeteren van ons begrotingssaldo. Het gaat om een structureel bedrag van € 0,3 a € 0,4 miljoen per jaar.

1% korting op relevante budgetten

In het door u bij de behandeling van de Perspectiefnota 2017 aangenomen amendement Financieel kader perspectiefnota 2017, is een generieke korting van 1% op de budgetten opgenomen. Wij hebben deze korting in verband met de haalbaarheid specifiek ingevuld en wel met de volgende maatregelen: een bezuiniging op de nominale ontwikkeling en het korten op specifieke budgetten.

Maatregel 1 invulling 1% korting: bezuiniging op nominale ontwikkeling

Het ene haalbare alternatief dat wij op dit moment zien voor een generieke korting van 1% is het slechts ten dele toepassen van de nominale ontwikkeling, dat wil zeggen het verhogen van de kostenbudgetten met de verwachte inflatie. Zo zullen wij op basis van de daarvoor gehanteerde CPB-indicatoren (stand septembercirculaire) de loonkosten ophogen met 1,0% en de derdenkosten met 0,8%. Dit is ook conform de begrotingscirculaire 2017 van de provincie Groningen. Om dit te dekken gebruiken wij een deel van bepaalde inkomstenposten (met name Gemeentefonds en OZB) die wij voor dat doel apart gezet hebben. In principe gaat het hierbij om een budget neutrale operatie.

Gezien de zwaarte van de bezuinigingsopgaaf is het verdedigbaar tegenover de nominale ontwikkeling op beïnvloedbare kostenbudgetten een bezuiniging te zetten, waardoor de nominale budgetten per saldo niet of nauwelijks verhoogd worden. Het is dan aan de individuele budgethouder om in overleg met manager en/of portefeuillehouder de (evt.) kostenverhoging door inflatie op te vangen met andere besparingen. Het is waarschijnlijk dat dit tot beleidswijzigingen aanleiding zal geven. Daarbij stellen wij wel voor om voor knelpunten en dubbelingen (als wij bijvoorbeeld rechtstreeks scherp korten op de kostenbudgetten in het sociaal domein kunnen wij dat niet nog een keer doen door achterhouden van de inflatievergoeding; daarnaast liggen er ook verplichtingen in de vorm van meerjarige subsidiebeschikkingen) een centrale stelpost van € 100.000 op te voeren.

Per saldo is de totale maximale structurele bezuiniging met ingang van 2017 dan 1% van € 21.937.000 (beïnvloedbare budgetten, dat wil zeggen de totale begroting minus personeelskosten, minus kapitaallasten, minus kosten die een-op-een gedekt worden uit gekoppelde leges en doeluitkeringen) = € 219.370 minus de stelpost van € 100.000 = €119.370, naar boven afgerond € 120.000.

Maatregel 2 invulling 1% korting: korten op specifieke budgetten

Er heeft een vanuit het Management Team geïnitieerde gespreksronde plaatsgevonden met alle budgethouders. Insteek daarbij was het identificeren van bezuinigingsmogelijkheden. Daar is een structurele (jaarlijkse) besparing van € 100.000 uit voortgevloeid. In het dekkingsplan staat dit bedrag uitgesplitst.

Investeringscreening

De lijst met lopende en geplande investeringskredieten is doorgelopen en er is gekeken naar mogelijkheden om investeringskredieten te clusteren te verschuiven of te schrappen. Daarnaast zijn de investeringen voor civiele techniek (wegen, riolen etc.) aangepast op de meest recente beheersplannen. De budgetten voor het rijdend materieel zijn specifiek gescreend. Per saldo heeft de screening tot een besparing op de kapitaallasten geleid van aflopend circa € 146.000 in 2017 tot € 19.000 in 2020.

Areaaluitbreiding

Vanwege de ontwikkelingen in met name Haren Noord is er sprake van een behoorlijke areaalontwikkeling en daarmee van gunstige effecten op onze inkomsten uit het Gemeentefonds en de OZB. Voor een deel gaat het daarbij om communicerende vaten: een deel van de OZB lekt weg via het Gemeentefonds (via de negatieve verdeelmaatstaf WOZ-waarde leidt een hogere belastingcapaciteit tot een lagere algemene uitkering, waarbij de WOZ-waarde van woningen voor 70% wordt meegenomen en de WOZ-waarde voor niet-woningen voor 80%). Ook moeten er kosten gemaakt worden voor het nieuwe areaal (denk met name aan onderhoud van de openbare ruimte). Op basis van de al gerealiseerde areaaluitbreiding gaan wij uit van een structureel jaarlijks netto-voordeel van € 200.000 met ingang van 2016.

3.3 Prognosebalans

(Bedragen x € 1.000)	1-jan 2016	31-dec 2016	31-dec 2017	31-dec 2018	31-dec 2019	31-dec 2020
Immateriële en materiële vaste activa*	83.766	87.757	89.627	89.753	87.886	86.000
Financiële vaste activa*	1.553	1.553	1.553	1.553	1.553	1.553
Totaal vaste activa	85.319	89.310	91.180	91.306	89.439	87.553
Voorraden	5.811	5.000	4.000	3.000	2.000	1.000
Uitzettingen en overlopende activa	10.409	9.707	9.707	9.707	9.707	9.707
Liquide middelen	33	0	0	0	0	0
Totaal vlottende activa	16.253	14.707	13.707	12.707	11.707	10.707
BALANSTOTAAL	101.572	104.017	104.887	104.013	101.146	98.260
Eigen vermogen	13.354	13.471	17.212	19.962	22.815	25.529
Voorzieningen	3.043	2.658	2.865	2.797	3.003	3.280
Vaste schulden	73.932	73.172	69.758	66.456	60.730	54.843
Totaal vaste passiva	90.329	89.301	89.835	89.215	86.548	83.652
Vlottende schulden	5.012	8.208	8.544	8.290	8.090	8.100
Overlopende passiva	6.229	6.508	6.508	6.508	6.508	6.508
Totaal vlottende passiva	11.241	14.716	15.052	14.798	14.598	14.608
BALANSTOTAAL	101.570	104.017	104.887	104.013	101.146	98.260

* De bijdragen aan activa van derden die op de balans per 31-12-2015 in de Jaarstukken 2015 nog onder de Financiële vaste activa gerubriceerd stonden, zijn als gevolg van een wijziging in de BBV vanaf 1-1-2016 onder de Immateriële vaste activa gerubriceerd.

Veronderstellingen prognosebalans

- In het overzicht zijn alle investeringen verwerkt die al door u zijn geautoriseerd en alle investeringen uit de investeringslijst in paragraaf 6.3 Investeringslijst.
- De post voorraden betreft met name de grondexploitaties. Wij gaan uit van een geleidelijk dalend verloop van de boekwaarde en baseren die inschatting op de passages over de planning in de najaarsactualisatie van de grondexploitaties (gebaseerd op de stand per 1 juli 2016).

Kengetallen prognosebalans	1-jan 2016	31-dec 2016	31-dec 2017	31-dec 2018	31-dec 2019	31-dec 2020
Solvabiliteitsratio	13,1%	13,0%	16,4%	19,2%	22,6%	26,0%
Netto-schuld (definitie BBV) (x € 1.000)	74.731	78.181	75.103	71.547	65.621	59.744
Exploitatie (totaal baten, excl. onttrekkingen aan reserves) (x € 1.000)	57.707	51.263	55.211	52.221	49.871	49.987
Debt ratio	83,9%	84,5%	80,9%	78,1%	74,5%	70,7%
Netto-schuld/exploitatie	129,5%	152,5%	136,0%	137,0%	131,6%	119,5%
Aantal inwoners	19.076	19.076	19.076	19.076	19.076	19.076
Eigen vermogen per inwoner (€)	700	706	902	1.046	1.196	1.338
Netto-schuld per inwoner (€)	3.918	4.098	3.937	3.751	3.440	3.132
Investeringsuitgaven (x € 1.000)		6.820	5.364	3.875	2.011	2.012
Afschrijvingen (x € 1.000)		2.829	3.494	3.749	3.878	3.898

In paragraaf 5.3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing geven wij een uitvoerige toelichting op de betekenis van de financiële kengetallen.